

Automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottopäätös:

Työtapaturmavakuutuksen If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskenta

Ratkaisumenettelystä vastaava If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike

Ratkaisumenettely Työtapaturmavakuutuksen If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskenta

Ratkaisumenettelyn käyttöönottopäivä Otettu käyttöön ennen automaatiolainsäädännön voimaantuloa

Päätöspäivä 31.10.2024

Diaarinumero IF/APT/TYTAL/V/ComInd/OMAKUSTANNUSLASK/001

1. Päätös

Tämä päätös on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki) 28 d §:n mukainen päätös siitä, että If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike ottaa käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn koskien työtapaturmavakuutuksen If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskentaa.

2. Perustelut

2.1. Johdanto

If on arvioinut automaattisen ratkaisumenettelyn edellytykset tällä käyttöönottopäätöksellä. If on huomioinut arvioinnissa työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015), hallintolaissa (434/2003), julkisen hallinnon tiedonhallintalaissa (906/2019) sekä yleisessä tietosuojasetuksessa (tietosuojasetus, (EU) 2016/679) säädetyt edellytykset.

If katsoo seuraavaksi kuvattavilla perusteilla, että käyttöönottopäätöksen kohteena oleva ratkaisumenettely täyttää automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa koskevat edellytykset.

2.2. Työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetyt edellytykset

Työtapaturma- ja ammattitautivakuuttaminen ja sen menettelyt perustuvat työtapaturma- ja ammattitautilakiin (24.4.2015/459). Siinä säädetään työntekijän oikeudesta korvaukseen työtapaturman ja ammattitaudin johdosta sekä yrittäjän oikeudesta vakuuttaa itsensä työtapaturman ja ammattitaudin varalta. Laissa säädetään työnantajalle velvollisuus vakuuttaa työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta siten kuin laissa säädetään. Työtapaturma- ja ammattitautilaki ei sisällä sääntelyä automaattisen päätöksenteon osalta, vaan sitä koskevat säännöt löytyvät hallintolaista ja tiedonhallintalaista.

2.2.1. Vakuutusyhtiön maksuperusteet

Työtapaturma- ja ammattitautilain (21 luvun 166 §:n 1 momentti) mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön hallituksen hyväksymät vakuutusmaksujen laskuperusteet (maksuperusteet), joista ilmenee, miten vakuutusmaksut määrätään. Maksuperusteita on sovellettava yhdenmukaisesti kaikkiin vakuutuksenottajiin. Maksuperusteissa on oltava yksiselitteiset vakuutusmaksujen laskentakaavat ja niistä on ilmentävä vakuutusmaksun määräämistä koskevat menettelytavat.

If Osuva erikoismaksussa vakuutuksenottajalta perittävä kokonaisvakuutusmaksu koostuu vakuutusmaksusta ja omakustannusosuudesta. Tässä käyttöönottopäätöksessä kuvattu automaattinen ratkaisumenettely koskee vain vakuutusmaksun omakustannusosuuden laskentaa.

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskenta on kuvattu Ifin hallituksen hyväksymässä maksuperusteessa. Maksuperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin vakuutuksenottajiin.

2.2.2. Vakuutusmaksu

Työtapaturma- ja ammattitautilain (21 luvun 169 §:n 1 momentti) mukaan vakuutusmaksu on määrättävä vakuutuskauden alussa voimassa olevien maksuperusteiden mukaisesti. Vakuutusyhtiön on vakuutuskauden päätyttyä tarkistettava vakuutusmaksu soveltamalla kyseiselle vakuutuskaudelle vahvistettuja maksuperusteita sekä vakuutuksenottajaa koskevaa viimeisintä käytettävissä olevaa maksuperusteiden edellyttämää tietoa. Jos tarkistettu vakuutusmaksu poikkeaa jo peritystä vakuutusmaksusta, vakuutusyhtiön on perittävä tai palautettava vakuutuksenottajalle tämä erotus (tasoitusvakuutusmaksu).

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskenta suoritetaan vakuutuskauden alussa voimassa olevien maksuperusteiden mukaisesti. Vakuutuskauden alussa vakuutuksenottajalta peritään pääsääntöisesti vain vakuutusmaksu, ei omakustannusosuutta, joka realisoituu ja voidaan laskea vasta kyseisenä vuonna toteutuvan vahinkomenon perusteella. Näin ollen omakustannusosuus peritään kokonaisuudessaan tasoitusvakuutusmaksuna.

Työtapaturma- ja ammattitautilain (21 luvun 169 §:n 2 momentti) mukaan tasoitusvakuutusmaksu erääntyy maksettavaksi vakuutusyhtiön määräämänä aikana, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua vakuutuskauden päättymisestä tai, jos vakuutus on päättynyt kesken vakuutuskauden, vakuutuksen päättymisestä. Erikoismaksuperusteisten vakuutuksenottajien tasoitusvakuutusmaksun osalta tämä määräaika saa kuitenkin olla pidempi, jos siitä on vakuutuksenottajan kanssa sovittu, kuitenkin enintään neljä vuotta. Vakuutusyhtiö voi maksuperusteissaan määritellä määrän, jota pienempiä tasoitusvakuutusmaksuja ei peritä eikä palauteta.

If Osuva erikoismaksun omakustannusosuus erääntyy maksettavaksi vakuutuksenottajan kanssa sovitussa erissä, vakuutuskauden aikana ja sen päätyttyä. Vakuutuskauden omakustannusosuudet peritään viimeistään siinä aikataulussa, mitä tasoitusvakuutusmaksun aikataulusta on laissa määrätty. Vakuutukseen sovellettava omakustannuserien lukumäärä ja mahdollinen omakustannuseuranta on kerrottu vakuutuskirjassa. Jos vakuutuksenottajan kanssa on sovittu omakustannuseurannasta, sovelletaan lain mahdollistamaa pidempää määräaika.

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskentaan liittyen vakuutuksenottaja voi ottaa yhteyttä Ifiin ja vaatia oikaisua. Tarvittaessa vakuutuksenottaja voi tehdä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuslain mukaisen perustevalituksen.

2.2.3. Perustevalitus

Työtapaturma- ja ammattitautilain (33 luvun 240 §) mukaan asianosainen, joka katsoo, että tämän lain perusteella määrätyn maksun maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen, saa tehdä siitä kirjallisen perustevalituksen tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.

Asianosainen, joka ei tyydy tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan 1 momentissa tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella. Vakuutusoikeuden perustevalitukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus myöntää valitusluvan.

Näin ollen vakuutuksenottajalla on mahdollisuus tehdä kirjallinen perustevalitus tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalle, jos hän katsoo, että If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskenta on lain vastainen. Jos vakuutuksenottaja ei tyydy tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan antamaan päätökseen, voi asiassa edetä vakuutusoikeuteen ja korkeimpaan oikeuteen laissa säädetyin edellytyksin.

2.3. Hallintolaissa säädetyt edellytykset

2.3.1. Asian automaattinen ratkaiseminen

Hallintolain 8 b luvussa säädetään asian automaattisesti ratkaisemisen edellytyksistä.

Hallintolain 53 e §:n 1 momentin perusteella automaattisesta ratkaisusta on kyse silloin, kun viranomainen tekee asiankäsittelyn päättävän ratkaisun automaattisella tietojenkäsittelyllä ilman, että ratkaisun tarkastaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan viranomainen voi ratkaista automaattisesti asian, johon ei sisälly seikkoja, jotka edellyttävät tapauskohtaista harkintaa, tai johon sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut. Ratkaisemisen on perustuttava sovellettavan lain ja etukäteisen harkinnan perusteella laadittuihin käsittelysääntöihin.

Hallintolain 53 e §:n perustelujen (hallituksen esitys 145/2022, s. 98) mukaan automaattisesti ratkaistavia asioita ovat asiat, joiden ratkaisu voidaan johtaa riittävän yksiselitteisesti suoraan lainsäädännöstä ja tapauksen tosiseikoista. Automaattisesti voidaan ratkaista myös sellaiset asiat, joissa päätösten perustana oleva lainsäädäntö sisältää runsaastikin tulkinnanvaraisuutta, mutta viranomaisella on kyseisessä asiaryhmässä vakiintunut ratkaisukäytäntö, jonka mukaan tiettyjen piirteiden mukaiset asiat (tyyppitapaukset) ratkaistaan aina samalla tavalla.

Lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuuttaminen on osa suomalaista sosiaaliturvaa. Näin ollen vakuutusyhtiön menettely sen piiriin kuuluvissa asioissa perustuu lainsäädäntöön.

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskenta tehdään omakustannusperiodin päätyttyä lfin päätöksellä. Tällöin kyse on asiankäsittelyn päättävän ratkaisun tekemisestä, ja asian automaattista ratkaisemista koskevat edellytykset tulevat sovellettaviksi.

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskentaan ei liity tapauskohtaisen harkinnan tarvetta, eikä harkinnanvaraisia elementtejä, sillä laskenta tehdään kaikille If Osuva erikoismaksuvakuutuksille lfin maksuperusteiden mukaisesti. If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskentaa koskeva automaattinen ratkaisumenettely perustuu lfin laatimiin käsittelysääntöihin. Käsittelysäännöt ohjaavat asian käsittelyä ja automaattista ratkaisemista. Käsittelysäännöt on laadittu siten, että automaattinen ratkaisumenettely johtaa kussakin automaattisesti tehdyssä laskennassa lfin maksuperusteiden mukaiseen lopputulokseen.

Käsittelysääntöihin on määritelty rajaukset, joiden perusteella asian ratkaisu siirtyy luonnolliselle henkilölle. Rajausten taustalla on tarve huolehtia asianosaisen oikeusturvan toteutumisesta ja muutoinkin asian asianmukaisesta selvittämisestä.

2.3.2. Automaattisen ratkaisemisen oikeussuoja

Hallintolain 53 f §:n 1 momentin mukaan automaattisen ratkaisemisen edellytyksenä on, että luonnollinen henkilö, johon ratkaisu on kohdistettu, voi kaikilta osin vaatia siihen oikaisua maksutta 7 a luvun mukaisella oikaisuvaatimuksella tai siihen rinnastuvalla vaatimuksella, joka käsitellään päätöksen tehneessä viranomaisessa tai sen kanssa samaan rekisterinpitäjään kuuluvassa viranomaisessa.

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskentaa sovelletaan vain yritysasiakkaihin, joten hallintolain 53 f §:n 1 momentin mukainen vaatimus ei tule sovellettavaksi. Vakuutuksenottaja voi kuitenkin ottaa yhteyttä Ifiin kokiessaan oikaisun tarvetta annetun päätöksen johdosta.

2.3.3. Automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittaminen

Hallintolain 53 g §:n 1 momentin perusteella hallintopäätöksestä on käytävä ilmi, jos asia on ratkaistu automaattisesti, sekä tieto siitä, missä tiedonhallintalain 28 d §:ssä tarkoitettu käyttöönottopäätös on saatavilla.

If Osuva erikoismaksun päätössiakirjaa vastaavalle omakustannusraportille merkitään tieto siitä, että omakustannuslaskenta on tehty hallintolain 53 e §:ssä tarkoitetulla tavalla automaattisesti. Lisäksi omakustannusraporttiin merkitään Ifin verkkosivun osoite, josta tämä käyttöönottopäätös on saatavilla.

2.4. Tiedonhallintalaissa säädetyt edellytykset

2.4.1. Tehtäväjaon ja käsittelysääntöjen dokumentointi

Tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on dokumentoitava tiedonhallintalain 6 a luvussa säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta vastuussa olevien henkilöiden tehtäväjako. If on dokumentoinut tehtäväjaon erilliseen asiakirjaan. Tehtäväjako määräytyy Ifin organisaatorakenteen mukaisten vastuiden ja tehtäväkuvien perusteella.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on varmistettava, että automaattisen ratkaisumenettelyn käsittelysäännöt dokumentoidaan riittävän selkeästi ja kattavasti niin, että niiden lainmukaisuus voidaan osoittaa. Käsittelysäännöistä on käytävä erityisesti ilmi, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti, mukaan lukien kuuleminen sekä miten ratkaisu perustellaan tai miksi se voidaan jättää perustelematta.

If on laatinut tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaisen käsittelysääntödokumentaation, josta ilmenee tämän käyttöönottopäätöksen kohteena olevan automaattisen ratkaisumenettelyn toiminta. Dokumentaatiossa on kuvattu automaattisen ratkaisumenettelyn vaiheet, joilla on vaikutusta asian ratkaisuun sekä kunkin ratkaisumenettelyn vaiheen käsittelysäännöt. Käsittelysäännöissä viitataan Ifin maksuperusteeseen, jonka perusteella omakustannuslaskenta tehdään kaikille If Osuva erikoismaksun asiakkaille yhdenmukaisella tavalla.

Dokumentaatioissa on kuvattu automaattiseen ratkaisumenettelyyn sovellettava lainsäädäntö sekä arvioitu, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan. Käsittelysäännöissä on myös määritelty, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti ja millä perusteella asianosaista ei ole tarpeen kuulla eikä päätöstä perustella. Asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot, tietolähteet ja tietojen hankintaan liittyvät menettelyt sekä tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistaminen on myös kuvattu. Dokumentaatio sisältää myös tietoa automaattisen ratkaisumenettelyn laadunvalvonnasta sekä tietoturvallisuustoimenpiteitä koskevien vaatimusten toteuttamisesta.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaisen käsittelysääntödokumentaation sisällön lainmukaisuus on tiedonhallintalain 28 a §:n 3 momentin mukaisesti tarkastettu ja dokumentaatio on hyväksytty. If säilyttää hyväksyttyä käsittelysääntödokumentaatiota vähintään viisi vuotta automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä poistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, kuten tiedonhallintalain 28 a §:n 3. momentissa edellytetään.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 4 momentin mukaisesti If on varmistanut, että laaditun käsittelysääntödokumentaation sekä asian ratkaisemiseen käytettävien tietojärjestelmien toteutusten perusteella voidaan vähintään viiden vuoden ajan asian ratkaisemisesta osoittaa, millä käsittelysäännöillä yksittäinen asia on ratkaistu automaattisesti.

2.4.2. Laadun varmistaminen, laadunvalvonta ja virhetilanteiden käsittely

Tiedonhallintalain 28 b § mukaan viranomaisen on varmistettava ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa ja menettelyä käytön aikana muutettaessa, että menettely vastaa tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettua dokumentaatiota eli menettelystä laadittuja käsittelysääntöjä. Lisäksi viranomaisen on varmistettava, että automaattisesti laadituissa asianosaiselle annettavissa asiakirjoissa käytetään hyvää kieltä ja että laadun varmistamisen keskeiset toimenpiteet on dokumentoitu.

Tiedonhallintalain 28 c §:n mukaan viranomaisen on valvottava automaattisesti ratkaistavien asioiden laatua ja sisällöllistä virheettömyyttä. Säännöksessä on myös säädetty riskienhallinnasta sekä havaittujen virheiden korjaamiseen liittyvän menettelyn suunnittelemisesta.

Tämän käyttöönottopäätöksen kohteena olevaan automaattiseen ratkaisumenettelyyn noudatettavat laadunvarmistuksen ja -valvonnan toimintatavat on dokumentoitu ja laadunvarmistuksesta sekä -valvonnasta vastaavat henkilöt on määritelty.

If on ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa varmistanut, että menettely vastaa laadittuja käsittelysääntöjä testaamalla menettelyä kattavasti. Lisäksi If on varmistanut, että automaattisesti laadittavat asiakirjat perustuvat hyvään kielenkäyttöön.

If on dokumentoinut, miten automaattisen ratkaisumenettelyn laatua valvotaan käyttöönoton jälkeen. Laadunvalvontaa toteutetaan muutostilanteiden yhteydessä toteutettavien kattavien testausten lisäksi valikoimalla satunnaisotannalla automaattisesti ratkaistuja asioita manuaaliseen tarkasteluun. Mahdollisten virhetilanteiden käsittelyä koskevat menettelyt on suunniteltu ja dokumentoitu.

2.4.3. Tiedottaminen

If tiedottaa tiedonhallintalain 28 e §:ssä tarkoitettulla tavalla asioiden automaattisesta ratkaisemisesta, automaattisen ratkaisumenettelyn käytön perusteista ja muista asiakkaan oikeuksien kannalta keskeistä tiedoista verkkosivuillaan osoitteessa www.if.fi/automaattinen-ratkaisumenettely. Sivulla julkaistaan myös tämä käyttöönottopäätös.

2.4.4. Tietojen käyttö

Tiedonhallintalain 28 f §:n mukaan viranomaisen on riskiarvioinnin perusteella varmistettava, että automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan asianmukaisin teknisin toimenpitein.

If on arvioinut automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuutta ja virheettömyyttä riskiarvioinnilla ja toteuttanut tarpeelliseksi arvioidut tekniset toimenpiteet, jotka edistävät asiankäsittelyssä hyödynnettävien tietojen laatua.

If Osuva erikoismaksun omakustannuslaskennassa käytetään Ifin vakuutusten- ja korvaustenhoitojärjestelmien tietoja, mikä varmistaa tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden.

2.5. Tietosuojalainsäädäntö

If käsittelee henkilötietoja tietosuojasäännösten, muun lainsäädännön ja Ifin tietosuojaselosteen mukaisesti (www.if.fi/henkilotietojen-kasittely). Tietosuojasääntelystä ei kuitenkaan seuraa lisävaatimuksia tälle prosessille, koska tämä automaattisen ratkaisumenettelyn prosessi kohdistuu vain yritysasiakkaisiin.

3. Käyttöönottopäätöksen perusteena olevat asiakirjat

Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista:

- Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettu käsittelysääntödokumentaatio
- Tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tehtäväjakodokumentti
- Tiedonhallintalain 28 b §:n 3 momentissa tarkoitettu laadunvarmistamista ja tiedonhallintalain 28 c §:n 2 momentissa tarkoitettu laadunvalvontaa koskeva dokumentaatio

Yllä mainitut asiakirjat sisältävät liikesalaisuuden alaista tietoa (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 § 1 mom. 20 kohta).

4. Säilytysaika ja muutoksenhaku

Jos automaattinen ratkaisumenettely poistetaan käytöstä, If säilyttää tämän käyttöönottopäätöksen sen jälkeenkin vähintään viiden vuoden ajan. Määräaika alkaa poistamista seuraavan vuoden alusta (tiedonhallintalaki 28 d § 3 mom.).

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 § 2 mom).

Päätöksentekijä:

Henkilövakuutuksen tuote- ja hinnoitteluyksikön johtaja, Jarkko Kantoluoto

Lisätietoja automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä ja yhteystiedoista:

www.if.fi/automaattinen-ratkaisumenettely